

רסיסי אורה  
בשולו  
ארתו

## רוממות הזכרון

הרב משה טוביה כהן אריז

### הגאון הגדול רבי זאב שפירא זצוק"ל

מראשי ישיבת בית מאיר

בימים אלו ימלא ב' ירחים לסילוקו בסערה של מו"ר מאור עינינו, גאון התורה ועמוד היראה, ציט"ע רבינו זאב שפירא זצוק"ל הכ"מ, אשר נעלה הענן בפניא דמעלי שבתא נר שני דחנוכה, ככתה המנורה השתורה ופרח לו איש האמת. בכל הימים אשר עוברים עלינו, מהדרין קירעא לאחוריה, כי נח נפשיה דרב ואפילו ברכת מזונו לא גמינן, אלו קרעים שאינן מתאחים על רבו שלמדו תורה, אתה, כי לוקח אדונינו מעל ראשינו. בתורה ובכרתה למערכת 'רוממות' הנכבדה אשר כמעט כן היא, אבואה במגילת ספר להעלות ניצוצי ברקיה נוגה בשיפולי גלימתו של מאור זצוק"ל, ולוואי יהיו הדברים לרוממות בני התורה אשר את כלבם כאב ובשמחתם שמח כל ימי חייו.

כראשית הדברים אספר מעשה נורא שאירע לפני שתיים ויהא הקדמה לדברים, בחופזה תשפ"ג בעיצומו של שב"ק נבלי"ע חד מגאונים הדור פארה של ירושלים הגה"ח רבי מענדיל אטיק זצוק"ל, במוצאי"ק התקיימה אשכנזיה דרבי, ומו"ר זצוק"ל שהיה קשור בכל נימי נפשו לגאונים התורה שבעיקה"ק על אף אדיר חפצו להשתתף, נמנע ממנו מחמת קוצר הזמן, ועל כן כשנתקיים הספד גדול קריאת המדרשות בב"ב, הוא הלך וישב כמה שעות במשך כל זמן ההספדים לכבודו של חכם. בשבועי אחר לתלמידיו כישיבה בהאי לישנא: 'אתמול שמעתי את ההספדים, קיבלתי מושגים; מה זה 'תורה', מה זה 'שבת', דוקוק המצוות... החלטה: איה איציק לקחת את עצמי ברצינות...'. זה אומר הוא, בגיל שמונים ואחת. לבחורים צעירים, ולוואי וניקח את עצמו. בשנת תשפ"א סבל רבינו מדלקת פרקים, כפי שהיה במשך ימי חייו מספר פעמים, באחת השבבות נתקף בכאבים עזים בעיצומה של קריאת התורה בישיבה, וניסה בכל כוחו להשאר עומד, עד שנתקיים מחמת כאביו, לאחר השבת קרא אליו את אחד התלמידים ואמר לו, כי הוא ממקם ממנו דבר ושלך יספר זאת לאף אחד, מכיון שהוא ישב בקריאה, הוא רוצה בשבבת הבאה לאסוף מניין בביתו, ולהשלים את הקריאה של שבת זו במידה... והוא מבאר, זה אינו מן הדין שהרי שמע כל מילה, אבל מכיון שמימינו לא ישב בקריאת התורה, הרי הוא רוצה שלא תהיה לו 'התקרבות' בעיניו זה... וכך עשו. וזה הסטלו של הלכה של כבודה של תורה.

בדוקה המחלה בחודשים האחרונים, הוא נתאמץ בכל כוחו לעמוד בקריאת התורה, וכשניסו בני המשפחה לומר לו שישב, שהרי אינו מעיקר הדין, אמר, שהרי הרבה שלו [מין הגרמדי] הגלוי סלאווייציק זצוק"ל עמד אף בגיל קרוב למאה... אבל, מי ידע כמה הוא מסר את נפשו על דקדוק זה...

מסירת התורה אצלו הייתה באימה יראה רתת וזיע, המסירות שלו לתלמידים שזכו להיות מקבלים ממנו הייתה בלא שיעור וגבול, וסופרו מזה מעשים למאות אחר האסף. וכך היה נוהג במקל נועם ומקל חובלים, מכה על קדקדו ואומר 'גדל', והכל מאהבת האב לבניו.

אחד התלמידים מבני חו"ל תיאר זאת מתכתב בשלח בימי השביעה: 'התוכחות שלו יצאו מלב טהור מלא אהבה, ומלא רצון להטיב, עד שלא היה שייך לו להתקשר אליו, ולאבחו ממש כבן שאוהב את אביו, וכשראה שכל היתה הקשבה מלאה בשיעור, היה כיכ כאב, ועד היה מודה באונו המילים האלו, שכי"כ למדתי מהם, והוא 'אם כן למה זה אנוכי', זאת אומרת שהוא היה מרגיש שכל העצמיית שלו היא השיעור, ואם אין הקשבה, למה זה אנוכי.'

אבל האמת שהיה אפשר לראות שאצלו כל העבודת השם היה באותה בחינה, שאם משהו לא היה בשיא השלימות למה זה אנוכי, ולכן על כל קוצו של יו"ד מסר נפשו, על כל הגה והגה בתפילה ובקריאת מסר נפשו, על ההרגשה ועומד לפני מלך בתפילה מסר נפשו, על שכל זה יהיו בעיניך כחדשים מסר נפשו, כי על כל אלו הוא הגיג שם אם זה לא יהיה בשיא

דבש נמכור 4

בסיעתא דשמיא

# רוממות

פרשת משפטים תשפ"ה

גליון שבועי לבני התורה

גליון 458 שנה י'

## רוממות הפרשה

הגאון רבי דוד גולדשטיין שליט"א

### פרשת דינין נסמכה לפרשת המשכן

והמזבח

**וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לִפְנֵיהֶם (בא.א.) [א] כתב רש"י: 'למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח, לומר לך שתשיע סנהדרין אצל המקדש'. ויש להבין מה השייכות של הסנהדרין להיות המקדש.**

ביאור הדברים, שהסנהדרין שואבים את הדעת תורה מהארץ השכינה השורה במקדש, וכפי שנאמר בפסוק (ישעיה ב.ג.) 'כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם', וכן אמרו בגמרא (תענית טז,א.) 'מאי 'הר המוריה', הר שיצא ממנו הוראה לישראל'.

ואף שלמדנו 'תורה לא בשמים היא', (ברכתה והלכה יתנה לגמרי בידם של חכמי ישראל (ב"מ נט,ב), מכל מקום בודאי הם צריכים לכוון את דבריהם לדעתו של מקום, ולשם כך הם זוקקים להארץ המקדש שהיא הסייעתא דשמיא לכוון אליה בתורה.

[ב] ועדיין יש לבאר מדוע נסמכה פרשת דינין לפרשת 'המזבח' ביחוד. ונראה שיש דמיון ביניהם בכמה דברים:

**האחד -** כשם שהמזבח הוא מקום הפרדת רוח הבהמה העולה למעלה מן הגוף הנשרף (זוה"ק ח"ג רמ"ב), כך הסנהדרין צריכים להפריד את גופם מרוחם על מנת לכוון לאמיתיה של תורה (ראה תוס' כתובות קד,א בשם המדרש).

**השני -** כשם שהמזבח נברא להארץ ימיו של אדם ולא לקצר רש"י (כג.) ופרשת סנהדרין נסמכה ותכליתם של הסנהדרין צריכה להיות בהשתדלות להאריך ימיו של הגידול והזלתו, ולא במיתתו (ראה מכות ז.א.) וגם בדיני ממונות, על ידי שפרשנים את הבריות מן הגול, הם מאריכים ימיהם, שהרי דור המבול נכרתו ומתו בגלל הגול [ובאופן כללי מצינו שידיני ממונות נחשבים גם הם כעסק בדיני נפשות, כלשון הכתוב (דברים כד,ו) 'כי נפש הוא חובל'].

**השלישי -** כשם שבמזבח היה כבש כדי למנוע בדין (ראה רש"י י"ג כג.) ופרשת סנהדרין נסמכה בפרשות לפרשת הכבש], כך הדיינים צריכים להקפיד על הדין בדקדוק ולא להפריז בביוינו של הגידול יותר ממה שחוקקו, וכמו שהזכירה תורה שלא יהיה אחיך נקלה לעיניך (דברים כה,ג).

בנוסף על אלו - פרשת הדינים מלמדת לאיך גיטא על המזבח, שאי אפשר להקריב בו קרבנות מן הגול (ראה רש"י ויקרא א,ב.) וכמו שבאמר (ישעיה סא,ח) 'כי אני הוא אהב משפט שאג גול בעולתי'.

[ג] ואנחנו, למרות הדברים האמורים, יש גם הבדל מהותי בין המזבח לסנהדרין, שהרי את המזבח אסור לבנות מאבני גזית, ואילו מקום הסנהדרין נקרא בשם 'לשכת הגזית', וכתב התפארת ישראל (מדות ה,ד) שאף שכל העזרה היתה בנויה מאבנים, לשכה זו נעשתה מאבני גזית לכבוד הסנהדרין.

ביאור הדברים, כי טעם אסור בניית אבני גזית במזבח הוא 'כי חרף הנפת עליה [ותחללה], ומפרש רש"י: 'שהמזבח נברא להאריך ימיו של אדם, והברזל נברא לקצר ימיו של אדם, אינו בדין שיונק המקצר על האמריך'. לעומת זאת, הסנהדרין יושבים ודנים, ואין מרחמים בדין (כתובות פד,א), וצריכים להניף חרבם על החייב. ועל כן הייתה לשכתם 'לשכת הגזית', שהם

1. מעובד מתוך כתביו.

### שבת פנינו: חודש אדר

דאש חודש: **יום שישי ולמחרת ביום השבת קודש זמן המולד: מולד חודש אדר יהיה בגיל שישי בשעה 19, 2 דקות 0-1 חלקים.**

הרב יהודה לאון שאול ב"ר ניסים זצ"ל  
נלב"ע כ"ח שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.  
הנצח ע"י ירידתו מן משפחתו הרה"ח רבי אלי' שמעון הסון שליט"א

הקודש ע"י ירידתו רבנו הפועל ללא לאות למען ציבור בני התורה בעיר ב"ב הרה"ח רבי אהרן דוד ברנר שליט"א  
לרגל השמחה הנוראה השנייה במעונות  
ברכנס בני הב"ח יהודה שמעון ב"ר  
יעקב תורה ומצוות לקיימם ב'מצוות ועושה'  
העלילת המוות המבי"ח ב'מבצעים כל מצוות הרה"ח ב"ב  
זהב מצוה התקיים ביום 3' א' שנת תשל"א ע"י ישיבת חינוך וצ"ח פתח מסופ"ב

יאה רואו מן שמיא שיוכה לעלות  
במעולת התורה והיראה ומדורות טובות  
ויוכה הרה"ח שליט"א לרותו חת הקודש מהלך יוצא חלצו  
ולא תחת התורה ומפיו ורבי עזר' עלם

וקת הדיפת הגליון בארה"ב  
יעלוי נשמת אביו הנרא רבה  
אשר רבי היה כוחו בעמקה בתורת רבותו  
ובפרס בתורת רבונית התכנסת שמואל ז"ע  
עמד על המשמר ולפס כנני חכמי מאורו וכן חניו את בניו ותלמידיו  
דוקוק על קלה כחמורה הנודק ביסורים  
הגאון הגדול רבי **שמואל זאב** בן הגאון הגדול רבי לייב **ראסקין** זצוק"ל  
ראש ישיבת וולול יע"ן ספיא-יהו"ל ילידיה, ובמס"ס באור נראה אור  
נלב"ע כ"ו שבט תשפ"ב

הקודש ע"י ירידתו הרה"ח רבי **אשר** בן שמעון שליט"א  
בן ירידתו הגאון רבי **עזרא** בן שמעון שליט"א  
וקת נשמת קו"ר ירושלים וספיא-יהו"ל  
חוקו וירדתו הרה"ח רבי **אליהו** בן **קלמן** נב"ל שליט"א  
לרגל השמחה הנוראה השנייה במעונות  
ברכנס בני הב"ח יהודה שמעון ב"ר  
יעקב תורה ומצוות לקיימם ב'מצוות ועושה'  
שיזכו לגלות תורה לרבות לחופי ולמערב ולמערב בית ישראל

וקת נשמת רבנו מו"ר מן הרה"ח **אלישיב** זיע"א  
ותחתיה מסופ"ב כ"ח שנת תשפ"ב וירידתו הישיבה  
שיזכו לגלות תורה לרבות לחופי ולמערב בית ישראל  
בשנאפתם הסנהדרין בירכתם שמואל סבא  
בתת ובשמחה שבשפ ברכת והצלה וכל טוב  
לתפאת אבות וקנים ולהמשיך ברכ' בית ישראל

הקודש ע"י ירידתו הרב הגאון רבי **נחמיה** זקב"ר שליט"א  
לרגל השמחה הנוראה השנייה במעונות  
בנישואי בתו הבתולה המהוללת תתי'  
עב"ד המופלג בתורה ויראה וכל מה נבונה  
הבה"ח **ברוך רימר** ג"ו  
מכתבי ישיבת פתח

בן הרב הגאון רבי **איה' לייב רימר** שליט"א  
שיזכו לבנות בית נאמן בישראל  
כשאפתם הסנהדרין בירכתם שמואל סבא  
בתת ובשמחה שבשפ ברכת והצלה וכל טוב  
לתפאת אבות וקנים ולהמשיך ברכ' בית ישראל

הקודש ע"י ירידתו הרב הגאון רבי **צבי יעקב הכהן** איזבי שליט"א  
לרגל השמחה הנוראה השנייה במעונות  
בנישואי בתו המהוללת בתורה ויראה וכל מה נבונה  
הבה"ח **משה הכהן איזבי** ג"ו  
מכתבי ישיבת פתח

בת הרב הגאון רבי **ישראל אלישיב** שליט"א  
ותחתיה רבנו ע"ד מו"ר הרה"ח **אלישיב** זיע"א  
ותחתיה מסופ"ב כ"ח שנת תשפ"ב וירידתו הישיבה  
שיזכו לגלות תורה לרבות לחופי ולמערב בית ישראל  
בשנאפתם הסנהדרין בירכתם שמואל סבא  
בתת ובשמחה שבשפ ברכת והצלה וכל טוב  
לתפאת אבות וקנים ולהמשיך ברכ' בית ישראל





# יבחה ה"דרכי שמואל" זיע"א

מעל האדם, והגוף שהוא הבחינה התחתונה שנקרא 'נעל', הוא נמצא מתחת הלב.

ולכן הקב"ה אמר למשה רבינו בסנה "של נעליך מעל רגליך" (שמות ג, ח), ואינך בחז"ל (שמות רבה לג, א) "טירון היה משה בנבואה, ולכן משה היה צריך להוריד את הגוף בשביל הנבואה. וכיון שמה שהשיג את הנהגת הכתר הוא היה עניו מכל אדם, משום שכאשר אדם מכיר את עוצם הקב"ה, לא שייך שירגיש שיש לו עצמיות, ויִקַּל דְיָרִי אַרְעָא פְּלָה חֲשִׁיבִין" (דניאל ד, לב).

## ביטול העצמיות - כאיש אחד - חרות

ובמעמד הר סיני כאשר ישראל השיג את הנהגת הכתר, "פָּנִים פָּנִים דְּפָר ה' עִמָּם" (דברים ה, ד), הם היו במצב של "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַּ הַהָר" - 'כאיש אחד בלב אחד' (רש"י שמות יט, א), בכל החניות הם חנו כל אחד בנפרד, אבל באותה החניה במדבר סיני הם היו יחד ממש. משום ש"לְתַאֲוָה בְּקִשׁ נִפְרָד" (משלי יח, א), כאשר אדם רודף אחר תאוותיו הוא נפרד וחושב רק על עצמו אבל כאשר כל רצונו זה רק רצון השי"ת ולא איכפת לו מתאוותיו הוא מתחבר עם האחרים, 'כאיש אחד בלב אחד'.

ובאותה שעה כשישראל היו במצב של פנים בפנים בהשגת היחוד בלי שום רצון עצמי של "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" אז היה את "בְּמִשְׁךְ הַיֶּקֶב הַזֶּה יַעֲלוּ בְּרַחֲ", יובל זה עולם החרות, והרות אמיתית זה חרות מיצר הרע, וזה יהיה לעתיד לבוא שאז יתבטל היצר הרע. והיובל זה הזמן הגבוה ביותר, שנת שבתון, שהוא השבת של השמיטות. ומצב זה היה בזמן מתן תורה שהיה את ה"פָּנִים פָּנִים דְּפָר ה' עִמָּם" וממילא נעקר יצר הרע מליבם.

ובאמת העונה וביטול העצמיות זהו כל ענין הכתר מלכות. ולהשגת זו הניענו ישראל במעמד הר סיני שכאמרו נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, שאז נתבטלו לגמרי לרצון ה' בהנהגת "פָּנִים פָּנִים", ולכן הם קבלו ב' כתרם'.

## חזרת הכתרים ביום השבת

אבל ישראל לא החזיקו בדרגה זו הרבה

זמן וחטאו בחטא העגל. וכמהשך הגמי (שבת שם) 'וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי כבלה ופירקום. ובאמת ישראל עצמם הרגישו בזה שהם לא ראויים לכתרים, משום שכבר הם לא שייכים לדרגת ה"נִשְׁמָע" שנאמר (שמות לג, ו) "וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדֶיךָ מִהָר חוֹרֵב" וגם משה רבינו למרות שלא חטא נפסד מחטא העגל, שאמר לו הקב"ה "לֶךְ רַד פִּי שִׁחַת עִמָּךְ" עם ישראל נקרא עמו של משה, ולכן כאשר ישראל ירדו מגדולתם ולקח מהם הכתרים, גם משה ירד מגדולתו וירד ממדרגתו בגלל ישראל.

ואינך בארז"ל (שער הכוונות דרושי השבת סו, א) שזה מה שאנו אומרים בשחרית של שבת 'ישמח משה במתנת חלקו, שכיון שמה שאיבד לא איבד את הכתרים בגלל עצמו, אלא בגלל חטאם של ישראל, לכן ביום השבת שהוא יומו של הקב"ה ובו החטא לא פגם, משה מקבל את הכתרים שאבדם ואת הכתרים שלקח מישראל נוהג בהם טובת עין ונותן אותם לישראל. משה רבינו כיון שהשיג את הדרגה הגבוהה ביותר של הכתר שאין לו שום עצמיות, לכן אפילו שהוא קיבל את הכתרים הוא לא שומר אותם לעצמו, אלא נותן אותם לישראל, וכיון שבשבת גם ישראל משתייכים לדרגת נעשה ונשמע לכן הם יכולים לקבל את הכתרים.

ורבינו הגר"א מבאר\* את דברי הגמ' בביצה (טז, א) 'כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד יום הכיפורים חוץ הוצאות שבתות והוצאות ימים טובים והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פחת פוחדתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו, שאף שיש גם פשט שזה הולך על הוצאות העולם הזה, אבל עיקר הפשט של המימרא הוא על השגות רוחניות, שנגזר על האדם מה שהוא יכול להשיג בכל ימות השנה.

ומ"מ בשבתות הוא יכול להשיג הרבה יותר ממה שנגזר עליו, משום שהשבת היא לא מן המניין בגלל שהיא יומו של הקב"ה! כי קדושת השבת היא גדולה ועצומה, שבת זה אותיות תשב - תשובה, שבשבת צריך לשוב בתשובה, וביותר צריך להזהר שלא לפגום בידיים את קדושת השבת, משום שזה זמן שבו אנו חוזרים ומשתייכים לזמן שלא נבגם בחטא אדם הראשון, ולכן בשבת אפשר לשוב בתשובה, ובשבת ובפרט בשבת זו, אנו צריכים לעבוד להמשיך עלינו את הנעשה ונשמע, לטוב לנו כל הימים.

\*"לכלי רוח לבבו מאח"ז זה הכחה שתורה מן השמים, שהרי שכל אנושי לא יכול להבין תביעה עד כדי כך על המלך. אלא שלפי עומק הדברים כפי שיבאר רבינו נראה כי לא שייך כלל מלכות ללא ההכרה שאין למלך עצמיות כלל. ועיקר המלכות היא מלכות בית דוד שהוא יורש הנהגה הנאמן, וזה אמר על עצמו (תהילים כב, ז) "אֲנֹכִי תֹלַעַת וְלֹא אִישׁ" שחש שאין לו מציאות כלל, ואף שהיה לכל המדרגות הגבוהות ואמר "אני אברך ולו נאה לברך" (פסחים קט"ב), הוא לא נתנא, שכיון שהכיר את עצם המלכות הבין דוד כמה להתנאות, ואמר על עצמו ברה"ק (תהילים קלא, א) "ה' לֹא יָבֹד לְפִי וְלֹא יָרֹם עֵינַי". ובאמת מלכות בית דוד נתיחדה לכתר, וכאמרת בגמ' שהיה כתר וכל מי שהיה ראוי למלכות בית דוד הוא היה מלכותו לראש. שעיקר המלכות זו הכתר, ששיש שהעיקר נמצא מעל האדם. ועוד היה רבינו במבאר כי כונן העונה כך אפשר לזכות לתורה, וכך אותה בגמ' (שבת ט"א, א): בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא וכו' אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומייעט עצמך תקרא על שם שונאמר זכרו תורת משה עבדי וכו' וכו'. ובמבאר דווקא כאשר וכי מי אני שנתן לי כו', אז זכה שתקרא, על שמו, דככל שהאדם יותר מבטל עצמו, בזה גופא הוא זוכה לקנות את התורה, ורגיל היה רבינו לומר בלשון זה, שמי שהרגיש

# רוממות והידוד

המשך מעמוד 2

ויעוין עוד נתיבות המשפט (ר, ג) מה חדתית דבמקום שהחצר אינה משתמרת מעצמה, נפקינן מתורת 'שליחות' ועיילינן לתורת 'יד', ולכן בעינן שיהיה האדם עומד בתוך השדה ולא בצידה, בכדי שיהיה דומיא ד'יד' שהיא סמוכה. ע"ש. ויש לדון מעתה, אם חצר שיש בה מצלמות - חשוב 'משתמרת מעצמה', דאי לאו הכי, הרי בוודאי מצלמות לא יהנו מתורת 'יד'. ועי' בזה.

נסביום שליט"א, שנקטו כן הלכה ולמעשה, משתמרת. שאם המצלמה בולטת לעין - הוי 'חצר

# רוממות והלכה

הרב יעקב ליער

## "ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם" (כד, ז)

### עמידה בפני ספר תורה פסול

כתב השו"ע (קנ"ג) ספר תורה שנמצא בו טעות, דינו כחומשים. ובשו"ת מהרי"ל דיסקין (ק"א סימן ה, יז) כתב דמש"כ השו"ע בדין ס"ת שיש בו טעות האם מותר לקנות בו חומשים, צ"ל דמירי כשמעיקרו היה בו טעות זה, אבל אם אח"כ נמחק בו אות אחת וכדומה, כיון שכבר נתקדש פעם אחת בקדושת ס"ת, חל על המעות קדושת ס"ת, ואי אפשר לקנות בו חומשים, יע"ש.

ובשו"ת נודע ביהודה (קמא י"ד ע"א) כתב: אף שיש איזה פסול או כמה פסולים בס"ת עם כל זה עדיין קדושתו ראשונה קדושת ס"ת ממש עליה.

אכן הערוך השולחן (יו"ד רפ"ב) כתב: ומפני ס"ת פסול א"צ לעמוד וכן מפני חומשים וגמ', ורק בס"ת הכתובה כדין על קלף כשר ובתנאי קדושת ס"ת ואין בה טעות והיא כנתינתה מסיני חייבים לעמוד. ומפני נביאים, אף שכתובים כהלכתם על קלף ולשמה וכן מפני חמש מגילות אין חייבין לעמוד, ואף על פי שקדושים הם מ"מ הכבוד הזה הוא רק לתורה בלבד.

והאגרות משה (הו"ד במסורת משה ח"ד עמוד רצ"ג) התפלג ע"ד הערה"ש, וס"ל דיש חיוב לעמוד בפני ס"ת פסול, והביא ראיה משי"ב הגר"א ע"ד הרמ"א (רפ"ב), אבל לפני חומשים שלנו אין צריכים לעמוד, וכתב הגר"א (ז): משא"כ בחומשין שלהם דדין תורה להם דהא אף בציבור מותר לקרות בהן אלא מפני כבוד צבור כמ"ש בגיטין ס"א. רש"י א"ע ע"ש ועסי' רפ"ג ס"א, ע"כ.

ובהלכות שלמה (תפילה פ"ב דה"ל נ"ג) כתב דס"ת פסול קדוש הוא, וכשמוליכין אותו עומדין מפניו וגם מקיפין עמו בשמחה.

והגר"א בקוולוד שליט"א שלח לי מה שכתב בענין זה: זכור לי מימי בחורתי בישיבה, שנשתי בביהמ"מ עם מו"ר מרן הגר"א שמואל אויערבאך זצ"ל, ועבר אחד בבית המדרש וספר תורה פסול בידו. ואמר מו"ר יל"ע אם צריך לקום לפני ס"ת פסול. ואחר כך עיינתי ברמב"ם (הל' ס"ת פ"ה ה"א) ולא הבנתי מה נסתפק, הרי מפורש ברמב"ם שאם חסר אות אחת אין מועלת ס"ת. אכן לאחר שנים רבות ראיתי את הרמב"ם ודעתו, וכן הבנתי אז ספקו לדינא. דהנה כתב התוס' (מגילה ט"א ד"ה בשלמא): "אילו היה חסר כל אלו השלש תיבות לא מפסיל בהכי כדאמרין בגיטין (דף ס"א) ספר תורה שחסר יריעה אחת אין קורין בו משמע דווקא יריעה אחת אבל פסוק אחד לא." וביאר הרמב"ם (מס' מגילה ס"י תנ"ג) גדר כשרות ס"ת שחסר פסוקים: "היינו שנמצא כיון שבמקצת כתובה תקקונה כשירה וקרינן ביה 'בספר', ומיניה יש ללמוד נמי אספר תורה חסירה שהיא כשרה. דגבי מגילה היה לנו טפי להחמיר, דמגזירה שוה הוא דכתוב 'זאת זכרון בספר', והא דפרישית דספר תורה חסרה בפרק הנזקין אמר רבי יונתן ספר תורה שחסר יריעה דגרסינן בפרק הנזקין אמר רבי יונתן ספר תורה שחסר יריעה אין קוראין בה, ונלמד משם דאי אינה חסרה יריעה קורין בה."

וכתב בשו"ת מהרי"ל (החדשות סימן כג): "ומ"מ יש ללמוד עליהם זכות הואיל וס"ת שלנו אינם עשויים כדין, כי אין אדם בקי בחסירות ויתירות בזמן הזה, ומטעם זה כתב בא"ז דאין להוציא ס"ת אחרת אפי' כשמוצא דילוג וטעות בס"ת." וכן פסק לדינא הרמ"א (דרכי משה סימן רע"א) "ובאגור כתב בשם אב"י דכשנמצא טעות בס"ת אין להביא אחרת לקרות בה, דאין לנו ספר כשר שלא נמצא בה חסר או יתר. ולי נראה בוודאי אם נמצא בה טעות מעט בחסרות ויתירות וכדומה יש לנהוג כדברי האגור דבעונות לא נמצא ס"ת בזה"ז שאין בה טעות כזה", ונראה שלדעת הרמב"ם הנ"ל והתוספות, שאע"פ שחסר אותיות ופסוקים לא נפסל בכך הס"ת אלא שאסור לקרות בה כשר כשר ממנה. וי"ע"כ המנהג שלנו שצמיגים אם חיללה נופל ספר תורה שלנו אע"פ שהחזקו ספרינו בטעות בחסרות ויתרות כנ"ל. דלדעת הרמב"ם כיון שנכתב רובו בכשרות נקרא "ספר" כמו מגילה, ואף ספר כ"ה מחוייבים לנהוג בו כבוד של ספר תורה. וע"כ נראה שמסברא זו חייב רבינו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל בספר תורה פסול שנפל, שהמפיל לבוד יצום.

1. וחלקו דפס בספר לשוח בשדה (עמוד תטו).



# ואתה קדוש יושב תהילות ישראל

הקב"ה, יוצר ובורא כל העולמות כולם, ברא גודלים אין מספר של מלאכים שרפים אופנים וחיות הקודש, והם כולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה משבחים מפארים מעריצים ומקדישים את שמו של הקב"ה הגדול והנורא. ואם כן האם יש ערך לשבחים שאנו בשר ודם קוראי חומר נשבת את מלך מלכי המלכים, הרי בורא עולם הוא 'נורא תהילות' האם לא נכון וראוי לנו יותר לקיים "לך דְמֵי תְהִלָּה"?

ואכן הוסיף בסוכה מביאים את דברי הירושלמי שמקשה וכן הקב"ה צריך לקלוסן [של ישראל], והכתיב "אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ יִשְׁמְשֻׁנָה וְרַבּוֹ רַבְּבָן קְדֻמֹּהִים... ומתיר; אע"פ שיש לפניו כמה קלוסין, חביב הוא קלוסן של ישראל יותר מכל. מאי טעמא? "וְנִעְמִים וְזִמְרוֹת יִשְׂרָאֵל", "יושב תהילות יִשְׂרָאֵל".

איאת בגמרא חולין (צ"ב,א): **חביבים ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת**, שישראל אומרים שירה בכל שנה, ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום, ואמרי לה פעם אחת בשבת. בחודש, בשנה, בשבוע, ביובל, ואמרי לה פעם אחת בעולם. וישראל מזכירי את השם אחר שתי תיבות שנאמר שמע ישראל ה', ומלאכי השרת אין מזכירי את ה' אלא לאחר ג' תיבות כדכתיב קדוש קדוש קדוש ה'.

מבאר המהר"ל (אור חדש נו) שכאשר מזכירים את ה' לאחר פחות משלוש קדושות, יש בכך חיבור אל ה', כמו דין לבדו שפחות מן מצטרף, ולכן ישראל שהם בנים לקב"ה יש להם חיבור ואיך לא השם יתברך כמו שיש לבן חיבור ואיך לא אביו, לעומת זאת המלאכים שהם שלוחים של הבורא, הם מרוחקים יותר מן האדון ולכן הם מזכירים את ה' אחרי ג' תיבות מפני ההבדל שיש ביניהם. ושומע שתי שירת יתבות קודמת למלאכים, והש"י יושב ומשום לתפלתם יוראם לכל הנבראים.

## אהבה רבה אהבתנו

כל יום בברכות ק"ש אנו חוזרים על המעלה המיוחדת, והיא האהבה המרובה של הקב"ה אלינו מכל הברואים כולם, גם מהמלאכים. בברכה הראשונה אנו מתארים באהבה את מעלת המלאכים העומדים ברום עולם ומודיעים גדולתו של הקב"ה. כולם אהובים כולם ברוכים וכו', וכולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה... ובברכה השניה אנו מודים לקב"ה שהניח כל צבא מעלה הקדושים והטוהרים, והשרה שכנינו עלינו ונתן לנו את התורה הקדושה - 'אהבה רבה אהבתנו ה' אלקינו, חמלה גדולה ויורה, ומכל אומות העולם בחר ה' בנו - 'ובנו בחרת מכל עם השלשון'. ועוד אנו מודים - 'וקרבנתו מלכנו לשמך הגדול' - קרבת אותנו לשמך הגדול יותר ממלאכי השרת, שאנו מזכירים את שמך אחר שתי תיבות, א. 'להודות לך' - בכל ברכות ההודאה שאנו אומרים ברוך אתה ה'. ב. 'וליצחק באהבה' - כאשר אנו מייחדים אותך בשמע ישראל [ע"פ אדוננו הגר"א].

## ורצית שבח - ואביתתה תהילה

ואכן בתפילות יום הכיפורים אנו מהללים את ה' יתברך בדברי הפייטן המתאר בארוכה את היותה הגדולה שבארא עולם נתן לנו. אמר אביתתך הילתך, חזק הילת ה' היא, באילי שחק, בברקי נוגה, בגודדי גובה, בדמומי דקה,

1. הרבה מהפיוטים שחיברו תנאים קדושי עליון שכל דבריהם על פי חכמת האמת, תנאים במילותיהם מעט צורה על הנעשה בעולמות העליונים, ועל המרחק הרב בינו לעולמם של המלאכים, ומהם הפיוטים 'לחיותי בעזרת מראיתך כחתי אש', 'אחד קדוש את אונלך אש', 'אוישך אשנה מרובעות אש', 'אלי חתי חביב להב' 'המקדש באילפי אלפס' ועוד.
2. אנו יכולים לקבל מימד כלשהו לתמיהה זו, מדברי הנפש החיים בשער ג' ששאלו ותמו; האם יושב לשבח למלך ב'ו' לומר שהוא מולך על רבי רבבות

# רוממות התפילה

הגאון רבי מרדכי יצחק שליט"א

המלכים המבקש להיטיב לנו, ולא רק שהקב"ה מוכן לשמוע אותנו, אלא הוא מצפה ומתאוה שנבקש ממנו את כל הדרוש לנו ברוחניות ובגשמיות.

באחד הפעמים שאמרו"ר שהיה בבית רפואה, והרופאים סברו שלא בריא לו לצאת להלל במניין בבית הכנסת, אמרו"ר הצטער על כך. שאל אותו אחד הנכדים, הרי כבא רגיל תמיד להגיד בשם מרן החפץ חיים זיע"א, שהתפקיד שלנו לחשוב, "ועתה יִשְׂרָאֵל מִה ה' אֵלֶיךָ שָׁאֵל מַעֲפֹךְ", והרי עשוי רצון השם שסבא לא ילקד במניין, ואם כן מדוע סבא בצער, הוא השיב, שהוא אכן שמח על כך שהוא זוכה לעשות את רצון ה', אולם צריך שיכאב קצת... - שהדבר לא יעבור בלא לחוש צניטה בלב על כך שהחמצי תפילה במניין.

הוא אמר לי, שהוא מחפש את הדרך איך למשוך את ליבם של בני הישיבה לדעת היטב את גודל מעלת התפילה, וכמה חבל, ואיזה הפסד עצום הוא, להפסיד תפילה במניין, ובמיוחד במקום קדוש. הוא עורר על כך שיכולים אנו ללמוד מתחנה, שכשם שבחנתונה המחוננים באים ממוקדם לפני תחילת החתונה, והשוארים עד סוף החתונה, כך מן שקשור יותר לתפילה מגיע מוקדם יותר, ונשאר עד סוף התפילה.

יש עלינו להזהר הרבה מה'מלך זקן וכסיל', כיוון שהוא יודע היטב את גודל מעלת התפילה, הוא מנסה בכל כוחו להכשיל אותנו ולמכור לנו סחורה מזויפת, להחזיר בליבנו מחשבות כאלו ח"ו כל דברי חז"ל על מעלת התפילה אינם שקורים אלינו, ואין אנו אריים שאבינו שבשמיים ישמע ויקשב לתפילותינו. מחשבות הללו הם שקר וזכור. - אמרו"ר רגיל היה להביא את דברי רבנו יונה במשלי שאומר שרחמי ה' יתירם על כל עוון. חובה לדעת שכל שיש עוון שמתגבר על רחמי ה'. עלינו לזכור שאין אף אחד שתקותו אבודה ח"ו. הדרך פתוחה בפני כל אחד, אפילו מי חטא ח"ו בחטאים חמורים מאד. היה חביב עליו מאוד דברי הגרש"ר הירש, על כך שדרך העולם שגם אדם שפל שכל העולם מתרחק ממנו, אביו ואימו מוכנים לטפל בו. אך על מצב כ"כ שדברך אביו ואימו עוזבים אותו. אמר על כך אדוננו דוד המלך: "כי אביו ואימו עזבוני ה' - אספני", - גם מי שהגיע למצב שפל ונורא מאוד שאפילו אביו ואימו לא מוכנים לטפל בו, הוא אומלל מאוד שגם הקרובים אליו ביותר מתרחקים ממנו, גם הם רחמי ה' עליו, וה' יאסוף אותו אליו, גדולה מאוד אהבת ה' אלינו.

מעשה קטן בדורנו שקול יותר אמרו"ר חזר פעמים רבות על דברי רבנו חיים יטל בשם האר"י הקדוש: פעם אחת שאנתי למורי ז"ל, איך היה אומר לי שנפשי הייתה כ"כ מעולה כנז"ל, והרי הקטן שבדורות הראשונים, היה צדיק וחסידי, שאין אני מגיע לעקבו. ואמר לי, דע לך, כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם, רק כפי הזמן והדור ההוא. כי מעשה קטן מאד בדור הזה שקול בכמה מצות גדולות שבדורות אחרים, כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאד לאין קץ, מש"כ בדורות הראשונים. ואלו הייתי בדורות הראשונים, היו מעשי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים... ולכן שלא אצטער על זה כלל, כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה על כמה צדיקים הראשונים מזמן תנאים ואמוראים.

מלכים ויתושים, והמה מקבלים עליהם עול מלכותו ברצון, כ"ש וק"ו אין ערך כלל שהוא יתברך אשר אין ערך לקדושתו ועוצם אחרותו הפשוט, וכל העולמות כלא חשבין קויה!

3. בספר עני המלך מביא אמרו"ר חיים שהעיד **החסיד הקדוש כבוד מורנו הרב רבי אברהם הלוי ז"ל** שפעם אחת נסעו **האר"י ז"ל** וישן, ראו שהיה רוחם שפתינו בתוך השינה, וכשהתעורר האר"י הפתחו לו שינה כל שלמד כעת בתוך שנתו, פתח האר"י את פה קדשו ואמר, מעיד אני עלי שמים וארץ

## הקב"ה מתאוה לתפילתו של כל אחד

בתפילה אנו מתקשרים עם אבינו שבשמים מלך מלכי

נמלים ויתושים, והמה מקבלים עליהם עול מלכותו ברצון, כ"ש וק"ו אין ערך כלל שהוא יתברך אשר אין ערך לקדושתו ועוצם אחרותו הפשוט, וכל העולמות כלא חשבין קויה!

3. בספר עני המלך מביא אמרו"ר חיים שהעיד **החסיד הקדוש כבוד מורנו הרב רבי אברהם הלוי ז"ל** שפעם אחת נסעו **האר"י ז"ל** וישן, ראו שהיה רוחם שפתינו בתוך השינה, וכשהתעורר האר"י הפתחו לו שינה כל שלמד כעת בתוך שנתו, פתח האר"י את פה קדשו ואמר, מעיד אני עלי שמים וארץ

# רוממות הזכרון

הבשך מעמוד 1

הוסיף על קבלת עול מלכותו - 'במיוחד ציכיים לדבר באופן פרטי מיוחד על קריאת שמע... אהנוה שמענו את הקריאת שמע ממנו, מי שזכה לשמוע, ההרגשה היה שלא שמעתי 'קריאת שמע', אלא רואים קריאת שמע... רואים את הקולות... זה היה הקריאת שמע - רואים את הקולות... שמענו, אבל זה לא היה שמיעה גרידא, זה היה שמיעה של רואים את הקולות, באופן הכי גדול והכי מיוחד שיכול להיות... מי שזכה לשמוע את זה את הקריאת שמע שלו בדחילו ורחימו... באופן הכי גדול, שמעו את זה... אבל ראו את זה... רואים את הקולות... ואת מסירות הנפש הזו חזינו בעינינו עד ויזבלו בחרייתא, וזה הפעם באיני חתנו הגדול שהיה על העמוד הנורא - בליל שבת פרשת ושלח בתוך חגנו רבינו לבית הולמם, בעיצומה של שבת קודש, במצב של פיקוח נפש ממש, מתוך ערפול הכרה מחולט, וכך היה במשך כל השבת כאשר אינו יוצר קשר עם הסובבים כלל, עד כדי כך שבישר ראשוו בצהריים כשנתעורר לגמרי חפץ לעשות 'קידוש' וכשהבין, הביע את צערו העצום על שאבדו לו השבת...

הנהגה באותו יום השבת, כאשר ברור לעין כל כי הוא נמצא תחת ערפול הכרה גמור, בבוקר התעורר והתחיל לקרוא "שמע ישראל... בריכוז עצום, וממשיך "ואהבת את ד' אלקיך... כבנימים ימימה, ולא מוותר וממשיך "והיה אם שמעו... כך קרא את שתי הפרשיות במלואם! מכיון שלסתו הייתה שמוטה כלפי מטה מפאת קושי הנשימה, כל מילה שנסיימה במ"ם סופית 'וקשרתם' ו'כתבתם', ועוד, לקחה לו מספר דקות (!) ולא הגיח עד שהשלימה כתיקונה, וכך סיים עד אשר כוחותיו לא עמדו לו ושקע שוב בערפולו. לאחר כמה שעות, התעורר שוב וקרא "ויאמר ד' אל משה...!" ואמר לא כל פרשת ציצית עד תומה, [שיש הרי דעות שניתן לאומרה כל היום] ונרדם שוב, וכל זה מתוך ערפול גמור, בלי שהרגיש כלל כי עברה עליו אותה השבת, אמר לי חתנו הגר"נ: ראו רמז שה'אוי' קורא קריאת שמע...

וכה העיד על עצמו לבנותי בתלבושתא במצושת"ק וימצא מלשון הפרשה "ואמינה ידעתם כי בכל כוחי עבדתי את אביכ"ן, - עבדתי את הבורא בכל נשימה ונשימה...! ושמו אספק רך אשון על דברי א"ח הרבנית בתלבושתא שאמרה לי בליל יום הכיפורים האחרון כשכתיבי לסייע להעלותו לביתו 'הוא מורכב משני אנשים - רוחני וגשמי - והם לא נפגשים...!

בכל עייני הגליון בארה"ב - ניתן לפנות להרב דוד יהודה פיירטון שליט"א - במס': 845-3007324

או בטלפון "קו רוממות" 0722-588477 (477-588-722+972) כמו כן ניתן מנעה אנושי כלל עיני הגליון בטלפון הגי"ל שלוחה 3 או במייל מערכת: b264464@gmail.com

אפשרות להנצחה \ ברכה על גבי הגליון באחת מן האפשרויות הבאות: בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' לפי החיפוש: קופות נוספות \ "רוממות" - גליון שבועי לבני התורה